

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

5. september 2019*

Apellatsioonkaebus – Kahju hüvitamise nõue – ELTL artikli 340 teine lõik – Kohtumenetluse ülemäärane kestus Euroopa Liidu Üldkohtu kohtuasjas – Hageja poolt väidetavalt kantud kahju hüvitamine – Mõiste „ühtne ettevõtja“ kohaldamatus – Varaline kahju – Pangagarantii kulud – Põhjuslik seos – Saamata jäänud tulu – Mittevaraline kahju – Euroopa Liidu vastutus kahju eest, mis põhjustati liidu õiguse rikkumisega Üldkohtu lahendis – Vastutuse mittekaasnemine

Liidetud kohtuasjades C-447/17 P ja C-479/17 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel esitatud kaks apellatsioonkaebust, mis esitati vastavalt 25. juulil 2017 ja 8. augustil 2017, menetluses

Euroopa Liit, keda esindab Euroopa Liidu Kohus, esindajad: J. Inghelram ja K. Sawyer, (C-447/17 P), ning hiljem J. Inghelram,

apellant,

teised menetlusosalised:

Guardian Europe Sàrl, asukoht Bertrange (Luksemburg), esindaja: *solicitor* C. O'Daly, ja *avocat* F. Louis,

hageja esimeses kohtuastmes,

Euroopa Liit, keda esindab Euroopa Komisjon, esindajad: N. Khan, A. Dawes ja C. Urraca Caviedes,

kostja esimeses kohtuastmes (C-447/17 P),

ja

Guardian Europe Sàrl, asukoht Bertrange (Luksemburg), esindaja: *solicitor* C. O'Daly, ja *avocat* F. Louis,

apellant,

teised menetlusosalised:

Euroopa Liit, keda esindab Euroopa Liidu Kohus, esindajad: J. Inghelram ja K. Sawyer, ning hiljem J. Inghelram,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

Euroopa Liit, keda esindab Euroopa Komisjon, esindajad: N. Khan, A. Dawes ja C. Urraca Caviedes,
kostjad esimeses kohtuastmes (C-479/17 P),

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: Euroopa Kohtu asepresident R. Silva de Lapuerta (ettekandja) esimese koja presidendi
ülesannetes, kohtunikud J.-C. Bonichot, E. Regan, C. G. Fernlund ja S. Rodin,

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 16. mai 2019. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Oma apellatsioonkaebustes paluvad ühelt poolt Euroopa Liit, keda esindab Euroopa Liidu Kohus (C-447/17 P), ja teiselt poolt Guardian Europe Sàrl (C-479/17 P), et osaliselt tühistataks Euroopa Liidu Üldkohtu 7. juuni 2017. aasta otsus kohtuasjas Guardian Europe vs. Euroopa Liit (T-673/15, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2017:377), millega esiteks kohustati Euroopa Liitu, keda esindab Euroopa Liidu Kohus, tasuma Guardian Europe’ile hüvitist summas 654 523,43 eurot kahju eest, mida see ettevõtja kandis lahendi tegemise mõistliku aja ületamise tõttu kohtuasjas, kus tehti 27. septembri 2012. aasta otsus Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (T-82/08, EU:T:2012:494) (edaspidi „kohtuasi T-82/08“), ja millega teiseks jäeti hagi ülejäänud osas rahuldamata.

Õiguslik raamistik

Euroopa Liidu Kohtu põhikiri

- 2 Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklis 56 on sätestatud:

„Euroopa Kohtusse võib edasi kaevata Üldkohtu lõplikud otsused ja nimetatud kohtu otsused, millega sisulised küsimused lahendatakse ainult osaliselt või millega lahendatakse pädevuse puudumist või avalduse vastuvõetamatust käsitlevaid menetlusküsimusi, kahe kuu jooksul alates edasi kaevatud otsuse kuulutamisest.

Otsuse võib edasi kaevata iga pool, kelle nõue on osaliselt või tervikuna rahuldamata jäetud.“

Euroopa Kohtu kodukord

- 3 Euroopa Kohtu kodukorra artiklis 174 on sätestatud, et „vastuses apellatsioonkaebusele võib nõuda apellatsioonkaebuse täielikku või osalist rahuldamist või rahuldamata jätmist“.

4 Kodukorra artikkel 176 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Käesoleva kodukorra artiklis 172 viidatud pooled võivad esitada vastuapellatsioonkaebuse sama tähtaja jooksul, mis on ette nähtud apellatsioonkaebusele vastuse esitamiseks.

2. Vastuapellatsioonkaebus tuleb esitada eraldi dokumendina vastusest apellatsioonkaebusele.“

5 Kodukorra artiklis 178 on sätestatud:

„1. Vastuapellatsioonkaebuses võib nõuda Üldkohtu lahendi täielikku või osalist tühistamist.

2. Nõuda võib ka Üldkohtule esitatud hagi vastuvõetavuse osas sõnaselgelt või vaikimisi tehtud otsuse tühistamist.

[...]“.

Vaidluste taust

- 6 Guardian Industries Corp. ja Guardian Europe esitasid Üldkohtu kantseleisse 12. veebruaril 2008 saabunud hagi, millega nad vaidlustasid komisjoni 28. novembri 2007. aasta otsuse K(2007) 5791 (lõplik) [ELTL] artiklis [101] ja EMP lepingu artiklis 53 sätestatud menetluse kohta (juhtum nr COMP/39165 – Lehtklaas) (edaspidi „vaidlusalune otsus“). Oma hagiavalduses palusid nad peamiselt, et Üldkohus tühistaks selle otsuse neid puudutavas osas ja vähendaks neile selle otsusega määratud trahvi summat.
- 7 Üldkohus jättis 27. septembri 2012. aasta otsusega Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (T-82/08, EU:T:2012:494) kõnealuse hagi rahuldamata.
- 8 Guardian Industries ja Guardian Europe esitasid 10. detsembril 2012 apellatsioonkaebuse 27. septembri 2012. aasta kohtuotsuse Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (T-82/08, EU:T:2012:494) peale.
- 9 Euroopa Kohus tühistas 12. novembri 2014. aasta otsusega Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (C-580/12 P, EU:C:2014:2363) esiteks 27. septembri 2012. aasta kohtuotsuse Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (T-82/08, EU:T:2012:494) osas, milles see lükkas tagasi väite, et Guardian Industries'ile ja Guardian Europe'ile solidaarselt määratud trahvi summa arvutamisel on rikutud diskrimineerimiskeelu põhimõtet, ja mõistis kohtukulud välja viimatinimetatutelt. Teiseks tühistas Euroopa Kohus vaidlusaluse otsuse artikli 2 osas, milles artikliga 2 kinnitati Guardian Industries'ile ja Guardian Europe'ile solidaarselt määratud trahvi summaks 148 000 000 eurot. Kolmandaks määras Euroopa Kohus vaidlusaluse otsuse artiklis 1 tuvastatud rikkumise eest Guardian Industries'ile ja Guardian Europe'ile solidaarselt 103 600 000 euro suuruse trahvi. Neljandaks jättis Euroopa Kohus apellatsioonkaebuse ülejäänud osas rahuldamata. Viiendaks otsustas Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 10 Üldkohtu kantseleisse 19. novembril 2015 saabunud hagiavaldusega esitas Guardian Europe ELTL artikli 268 ja ELTL artikli 340 teise lõigu alusel hagi Euroopa Liidu vastu, keda esindasid Euroopa Komisjon ja Euroopa Liidu Kohus; hagiavalduses palus nimetatud ettevõtja, et talle hüvitataks kahju, mida ta enda hinnangul kandis esiteks menetluse ülemäärase kestuse tõttu Üldkohtus kohtuasjas

T-82/08 ja teiseks võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumise tõttu vaidlusaluses otsuses ja 27. septembri 2012. aasta kohtuotsuses Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (T-82/08, EU:T:2012:494).

11 Vaidlustatud kohtuotsuses otsustas Üldkohus:

- „1. Mõista Euroopa Liidult, keda esindab Euroopa Liidu Kohus, välja 654 523,43 euro suurune hüvitis Guardian Europe[ile] [...] varalise kahju eest, mis sellele äriühingule tekkis lahendi tegemise mõistliku aja ületamise tõttu [kohtuasjas T-82/08]. See hüvitis arvutatakse alates 27. juulist 2010 kuni käesoleva kohtuotsuse kuulutamiseni ümber tasandusintressiga, mille määr on aastane inflatsioonimäär, mille on kõnesoleva ajavahemiku kohta tuvastanud Eurostat (Euroopa Liidu Statistikaamet) liikmesriigis, kus see äriühing on asutatud.
2. Mõista lisaks punktis 1 viidatud hüvitisele alates käesoleva kohtuotsuse kuulutamisest kuni nimetatud hüvitise täieliku tasumiseni välja viivitusintress Euroopa Keskpanga (EKP) poolt oma peamiste refinantseerimistehingute jaoks kehtestatud intressimäära alusel, mida on suurendatud kahe protsendipunkti võrra.
3. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.
4. Mõista Euroopa Liidu, keda esindab Euroopa Komisjon, kohtukulud välja Guardian Europe'ilt.
5. Jätta ühelt poolt Guardian Europe'i ja teiselt poolt Euroopa Liidu, mida esindab Euroopa Liidu Kohus, kohtukulud nende endi kanda.“

Poolte nõuded

12 Kohtuasjas C-447/17 P esitatud apellatsioonkaebuses palub Euroopa Liit, keda esindab Euroopa Liidu Kohus, Euroopa Kohtul:

- tühistada vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni punkt 1;
- jätta põhjendamatuna rahuldamata nõue, mille Guardian Europe esitas esimeses kohtuastmes ja milles ta palus mõista enda kasuks välja 936 000 eurot pangagarantii kulude eest, hüvitisena kahju eest, mida ta väidetavalt kandis kohtuotsuse tegemise mõistliku aja ületamise tõttu kohtuasjas T-82/08, või teise võimalusena vähendada seda hüvitisetsummat 299 251,64 euron, millele lisandub viivis, mis on arvutatud, arvestades asjaolu, et selles summas sisalduvad erinevate tasumise tähtpäevadega alasummad; ja
- mõista kohtukulud välja Guardian Europe'ilt.

13 Guardian Europe palub Euroopa Kohtul:

- jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja
- mõista kohtukulud välja apellandilt.

14 Euroopa Liit, keda esindab komisjon, palub Euroopa Kohtul:

- rahuldada apellatsioonkaebus tervikuna ning
- mõista kohtukulud välja Guardian Europe'ilt.

15 Guardian Europe palub kohtuasjas C-479/17 P esitatud apellatsioonkaebuses Euroopa Kohtul:

- tühistada vaidlustatud kohtuotsus osas, milles resolutsiooni punktiga 3 jäeti osaliselt rahuldamata kahju hüvitamise nõue, mille Guardian Europe oli esitanud ELTL artikli 268 ja ELTL artikli 340 teise lõigu alusel;
- kohustada Euroopa Liitu, keda esindab Euroopa Liidu Kohus, hüvitama kahju, mille ta põhjustas apellandile sellega, et Üldkohus rikkus lahendi tegemise mõistlikku aega käsitlevaid nõudeid, ja maksuma apellandile välja alljärgnevalt loetletud summad, millele lisandub alates 27. juulist 2010 kuni käesoleva apellatsioonkaebuse kohta kohtuotsuse tegemiseni esiteks tasandusintress, mille määr on aastane inflatsioonimäär, mille on kõnesoleva ajavahemiku kohta tuvastanud Eurostat liikmesriigis, kus Guardian Europe on asutatud, ja teiseks viivis, alates käesoleva apellatsioonkaebuse üle langetatava kohtuotsuse kuupäevast, EKP poolt oma peamiste refinantseerimistehingute jaoks kehtestatud intressimäära alusel, mida on suurendatud kahe protsendipunkti võrra:
 - 1 388 000 eurot alternatiivkulude või saamata jäänud tulu eest;
 - 143 675,78 eurot pangagarantiiga seotud tasude eest;
 - Guardian Europe'ile vaidlusaluse otsusega määratud trahvist kohase protsendina kindlaks määratav summa mittevaralise kahju eest;
- kohustada Euroopa Liitu, keda esindavad komisjon ja Euroopa Liidu Kohus, hüvitama kahju, mille ta põhjustas apellandile sellega, et komisjon ja Üldkohus rikkusid võrdse kohtlemise põhimõtet, ja maksuma talle välja järgmised summad, millele lisandub alates 19. novembrist 2010 kuni käesoleva apellatsioonkaebuse kohta kohtuotsuse tegemiseni esiteks tasandusintress, mille määr on aastane inflatsioonimäär, mille on kõnesoleva ajavahemiku kohta tuvastanud Eurostat liikmesriigis, kus Guardian Europe on asutatud, ja teiseks viivis, alates käesoleva apellatsioonkaebuse üle langetatava kohtuotsuse kuupäevast, EKP poolt oma peamiste refinantseerimistehingute jaoks kehtestatud intressimäära alusel, mida on suurendatud kahe protsendipunkti võrra:
 - 7 712 000 eurot alternatiivkulude või saamata jäänud tulu eest;
 - Guardian Europe'ile vaidlusaluse otsusega määratud trahvist kohase protsendina kindlaks määratav summa mittevaralise kahju eest;
- teise võimalusena saata kohtuasi Üldkohtule tagasi;
- mõista kohtukulud välja Euroopa Liidult, keda esindavad komisjon ja Euroopa Liidu Kohus.

16 Euroopa Liit, keda esindab Euroopa Liidu Kohus, palub Euroopa Kohtul:

- jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja
- mõista kohtukulud välja Guardian Europe'ilt.

17 Euroopa Liit, keda esindab komisjon, palub Euroopa Kohtul:

- jätta apellatsioonkaebus komisjoni vastu esitatud nõuete osas rahuldamata;
- jätta Guardian Europe'i kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Euroopa Liidu, keda esindab komisjon, kohtukulud.

- 18 Kohtuasjas C-479/17 P esitatud vastuapellatsioonkaebuses palub Euroopa Liit, keda esindab Euroopa Liidu Kohus, Euroopa Kohtul:
- tühistada otsus, millega lükati tagasi saamata jäänud tulu hüvitamise nõude kohta esitatud vastuvõetamatuse vastuväide;
 - tunnistada Guardian Europe'i esitatud saamata jäänud tulu hüvitamise nõue vastuvõetamatuks ning
 - mõista kohtukulud välja Guardian Europe'ilt.
- 19 Guardian Europe palub Euroopa Kohtul:
- jätta vastuapellatsioonkaebus rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja Euroopa Liidult, keda esindab Euroopa Liidu Kohus.
- 20 Esimese koja presidendi ülesannetes tegutsenud Euroopa Kohtu asepresidendi 3. juuni 2019. aasta otsusega liideti kohtuasjad C-447/17 P ja C-479/17 P kohtuotsuse tegemise huvides.

Apellatsioonkaebus kohtuasjas C-447/17 P

- 21 Kohtuasjas C-447/17 P esitatud apellatsioonkaebuses esitab Euroopa Liit, keda esindab Euroopa Liidu Kohus, neli väidet. 7. jaanuaril 2019 saadetud kirjaga loobus ta siiski oma apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud esimesest, kolmandast ja neljandast väitest.

Poolte argumendid

- 22 Põhjendamaks apellatsioonkaebuse toetuseks esitatud teist ja osalise nõuetest loobumise järel ainsat väidet, toob Euroopa Liit, keda esindab Euroopa Liidu Kohus – apellant kohtuasjas C-447/17 P – esile, et kui Üldkohus tõdes vaidlustatud kohtuotsuse punktis 161, et on olemas piisavalt otsene põhjuslik seos kohtuasjas T-82/08 lahendi tegemise mõistliku aja ületamise ja kahju vahel, mis tekkis Guardian Europe'ile seetõttu, et see ettevõtja tasus tasutud nimetatud mõistliku aja ületamisele vastaval ajavahemikul pangagarantii kulusid, siis rikkus Üldkohus mõiste „põhjuslik seos“ tõlgendamisel õigusnormi.
- 23 Apellant kohtuasjas C-447/17 P on nimelt seisukohal, et Üldkohus tugines väärale eeldusele, mille kohaselt pangagarantii seadmine toimub ühel ainsal ajahetkel – nimelt siis, kui tehakse „esialgne valik“ see garantii seada. Kuivõrd trahvi tasumise kohustus eksisteeris liidu kohtutes toimunud kogu menetluse vältel, siis oli Guardian Europe'il võimalus trahv ära maksta ja tal vastavas valdkonnas lasuv kohustus seeläbi täita. Kuna tal oli võimalik trahv mis tahes ajahetkel ära maksta, siis sellega, et kõnealune ettevõtja valis trahvi maksmise asemel pangagarantii, tegi ta kogu menetluse kestuse jooksul vältava valiku. Just tema enda valik trahvi mitte maksta ja asendada trahvi maksmine pangagarantiiga on seega pangagarantii kulude tasumise peamine põhjus – seda ei põhjendanud lahendi tegemise mõistliku aja ületamine.
- 24 Käesoleva kohtuasja asjaolud väidetavalt kinnitavad niisugust tõlgendust. Nimelt, nagu apellandi sõnul ilmneb vaidlustatud kohtuotsuse punktist 156, tühistas Guardian Europe pangagarantii 2. augustil 2013, st kuupäeval, millel ei ole liidu kohtutes pooleli oleva menetlusega mitte mingit seost – nimelt kümme kuud pärast 27. septembri 2012. aasta kohtuotsuse kuulutamist kohtuasjas Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (T-82/08, EU:T:2012:494), ja 16 kuud enne 12. novembri 2014. aasta kohtuotsuse kuulutamist kohtuasjas Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (C-580/12 P, EU:C:2014:2363).

- 25 Euroopa Liit, keda esindab komisjon, ühineb argumentidega, mille esitas kohtuasja C-447/17 P apellant.
- 26 Guardian Europe, vastustaja kohtuasjas C-447/17 P, väidab, et Üldkohtu hilinemine oli käesolevas kohtuasjas ainus põhjus, mille tõttu tekkisid täiendavad pangagarantii kulud, mida sel ettevõtjal tuli kanda ja et Guardian Europe ei vastuta ise kuidagi nende tekkimise eest. Selles kontekstis rõhutab Guardian Europe, et ta ei rikkunud mingit õigusnormi, kui ta otsustas anda komisjonile pangagarantii – see valik oli ettevõtja sõnul täiesti õiguspärane. Järelikult, kui Euroopa Kohus peaks leidma, et õiguspärane valik seada pangagarantii toob kaasa Guardian Europe'i vastutuse, siis võetaks Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklist 47 tulenevate õiguste kaitseks esitatavalt hagilt igasugune tõhusus juhtumil, kui ettevõtja otsustab katta ühe osa oma trahvist pangagarantiiga.
- 27 Guardian Europe väidab, et tuleb ühelt poolt eristada kohtulahendi tegemise mõistliku aja jooksul kantud pangagarantii kulusid, mida ei saa tagasi nõuda, tulenevalt kohtupraktikast, mis muu hulgas lähtub 21. aprilli 2005. aasta kohtuotsusest Holcim (Deutschland) vs. komisjon (T-28/03, EU:T:2005:139) ning 12. detsembri 2007. aasta kohtumäärusest Atlantic Container Line jt vs. komisjon (T-113/04, ei avaldata, EU:T:2007:377), ja teiselt poolt neid pangagarantii kulusid, mis on kantud pärast selle aja möödumist.
- 28 Guardian Europe toonitab selles osas, tuginedes 21. aprilli 2005. aasta kohtuotsuse Holcim (Deutschland) vs. komisjon (T-28/03, EU:T:2005:139) punktile 62, et üks peamisi põhjuseid, mille tõttu Euroopa Liidu kohtud leidsid, et pangagarantii kulusid ei saa komisjoni trahviotsuse tühistamise korral tagasi nõuda, seisneb tõigas, et juba tasutud pangagarantii kulud tuli nii või teisiti pangale ära maksta, sõltumata sellest, milline on tühistamishagi alusel saavutatav lõpptulemus. Käesolevas kohtuasjas ei ole niisugune põhjenduskäik aga ilmselgelt kohaldatav, sest Guardian Europe ei oleks pidanud tasuma täiendavaid pangagarantii kulusid, kui Üldkohus oleks teinud tema hagi kohta otsuse mõistliku aja jooksul.
- 29 Guardian Europe palub Euroopa Kohtul lükata tagasi argumendid, mille apellant kohtuasjas C-447/17 P esitas seoses pangagarantii seadmise kvalifitseerimisega „vältavaks valikuks“, ja jätta muutmata analüüs, mille Üldkohus esitas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 160.
- 30 Guardian Europe lisab, et vastavalt liikmesriikide õigusele lõhub põhjusliku seose üksnes asjaolu, et kannatanu käitumises esines rikkumine. Kõnesoleval juhtumil ei saa aga asuda seisukohale, et selle ettevõtja käitumises oleks esinenud rikkumist, kuivõrd ta püüdis aktiivselt kiirendada Üldkohtus toimunud menetlust ja võttis korduvalt ühendust kohtukantseleiga, et saada ülevaade menetluse seisust.
- 31 Guardian Europe palub käsitletava väite seega tagasi lükata.

Euroopa Kohtu hinnang

- 32 Olgu märgitud, et nagu Euroopa Kohus on juba toonitanud, puudutab ELTL artikli 340 teises lõigus ette nähtud põhjusliku seose tingimus seda, kas liidu institutsiooni tegevuse ja kahju vahel esineb piisavalt otsene põhjuslik seos – mida hageja peab tõendama –, nii et etteheidetav tegevus on kahju peamine põhjustaja (13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Euroopa Liit vs. Kendrion, C-150/17 P, EU:C:2018:1014, punkt 52 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 33 Selleks, et tuvastada, kas Euroopa Liidu Kohtule etteheidetava tegevuse ja väidetava kahju vahel esineb otsene põhjuslik seos, tuleb seega analüüsida, kas lahendi tegemise mõistliku aja ületamine kohtuasjas T-82/08 on peamine põhjus, mille tõttu tekkis pangagarantii tasumisest põhjustatud kulu ajavahemikul, mis vastab mõistliku aja ületamisele.

- 34 Sellega seoses olgu märgitud, et mis puudutab komisjoni vastu esitatud kahju hüvitamise hagi, millega sooviti muu hulgas saavutada selle pangagarantii kulu hüvitamine, mille hagejad seadsid, et peatataks trahviotsuste kohased sissenõuded, kusjuures need otsused hiljem tühistati, siis on Euroopa Kohus otsustanud, et kui otsuses, millega kohustatakse tasuma trahvi, nähakse ette võimalus anda tagatis, mille eesmärk on tagada nimetatud trahvi ja viivise tasumine kuni lahendini trahvi määramise otsuse vaidlustamise kohtuasjas, ei tulene tagatisele tehtud kulutustes seisnev kahju mitte sellest otsusest, vaid huvitatud isiku enda valikust anda tagatis, selle asemel et täita tagasimaksmise kohustus kohe. Neil asjaoludel otsustas Euroopa Kohus, et komisjonile etteheidetava tegevuse ja väidetava kahju vahel puudus mis tahes põhjuslik seos (vt selle kohta 28. veebruari 2013. aasta kohtuotsus *Inalca ja Cremonini vs. komisjon*, C-460/09 P, EU:C:2013:111, punktid 118 ja 120).
- 35 Üldkohus on aga vaidlustatud kohtuotsuse punktis 160 tõdenud, et Guardian Europe'i esialgne otsus mitte maksta osa vaidlusaluse otsusega määratud trahvist otsekohe ära, vaid seada pangagarantii, ei saanud lõhkuda seost kohtuasjas T-82/08 lahendi tegemise mõistliku aja ületamise ning sellele ületamisele vastaval perioodil pangagarantii kulude kandmise vahel.
- 36 Konkreetsemalt, nagu ilmneb vaidlustatud kohtuotsuse punktist 160, on kaks asjaolu, millele Üldkohus tugines käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis nimetatud järeldusele jõudmiseks, esiteks, et hetkel, mil hageja esitas hagiavalduse kohtuasjas T-82/08, ja hetkel, mil ta seadis pangagarantii, ei olnud lahendi tegemise mõistliku aja ületamine ette ennustatav ja et kõnealune ettevõtja võis õiguspäraselt oodata, et tema hagi menetletakse mõistliku aja jooksul, ning teiseks, et lahendi tegemise mõistlik aeg ületati kohtuasjas T-82/08 pärast Guardian Europe'i esialgset otsust seada pangagarantii.
- 37 Need kaks asjaolu ei saa aga olla asjakohased, asumaks seisukohale, et ettevõtja valik pangagarantii seada ei saanud lõhkuda põhjuslikku seost lahendi tegemise mõistliku aja ületamise vahel kohtuasjas T-82/08 ja kahju vahel, mis tekkis Guardian Europe'ile seetõttu, et ta tasus mõistliku aja ületamisele vastaval ajavahemikul pangagarantii kulusid (vt 13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus *Euroopa Liit vs. Kendrion*, C-150/17 P, EU:C:2018:1014, punkt 57).
- 38 Asjakohased saaksid need nimelt olla vaid siis, kui pangagarantii jõussejätmine oleks kohustuslik, see tähendab kui komisjoni trahviotsuse peale hagi esitanud ettevõtjal, kes otsustab seada pangagarantii, et mitte seda otsust viivitamatult täita, ei oleks õigust enne hagi kohta lahendi kuulutamist trahvi ära maksta ja seatud pangagarantiid lõpetada (13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus *Euroopa Liit vs. Kendrion*, C-150/17 P, EU:C:2018:1014, punkt 58 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 39 Nagu Euroopa Kohus on juba ka otsustanud, on ettevõtja vaba tegema nii pangagarantii seadmise kui ka selle säilitamise otsuse, arvestades oma finantshuvisid. Nimelt ei takista miski liidu õiguses ettevõtjal mis tahes ajahetkel lõpetamast iseenda seatud pangagarantiid ja maksmast ära talle määratud trahvi, kui ettevõtja leiab, arvestades asjaolude arengut garantii seadmise kuupäeva asjaoludega võrreldes, et niisugune toimimisviis on talle soodsam. Nii võib see olla muu hulgas juhul, kui Üldkohtus toimuva menetluse käik loob ettevõtjas mulje, et kohtuotsus tehakse algselt kavandatust hilisemal kuupäeval, ning et sellest tulenevalt on pangagarantii kulud suuremad, kui selle garantii seadmise hetkel algselt ette sai nähtud (13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus *Euroopa Liit vs. Kendrion*, C-150/17 P, EU:C:2018:1014, punkt 59 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 40 Arvestades käesoleval juhtumil asjaolu, et esiteks ei olnud kohtumenetluse suulist osa 12. veebruaril 2010, see tähendab 2 aastat pärast kohtuasjas T-82/08 hagi esitamist isegi mitte alustatud, nagu nähtub Üldkohtu tõdemustest vaidlustatud kohtuotsuse punktis 133, ja teiseks tõsiasi, et Guardian Europe pidas konkurentsi valdkonnas esitatud tühistamishagi tavapäraseks menetlusajaks just nimelt 2 aastat, nagu nähtub tema hagiavaldusest esimeses kohtuastmes ja apellatsioonkaebusest, siis tuleb tõdeda, et kõige hiljem 12. veebruaril 2010 pidi Guardian Europe'ile olema selge, et kohtumenetluse kestus selles kohtuasjas läheb algselt kavandatust oluliselt pikemaks, ja et ta võis uuesti kaaluda, kas on kasulik jätta alles pangagarantii, kui arvestada lisakulusid, mille selle pangagarantii säilitamine võib tekitada.

- 41 Neil asjaoludel ei saa lahendi tegemise mõistliku aja ületamine kohtuasjas T-82/08 olla otsustav põhjus, mille tõttu Guardian Europe kandis pangagarantii kulusid selle tähtaja ületamisele vastaval ajavahemikul. Niisugune kahju tuleneb Guardian Europe'i enda valikust jätta pangagarantii kehtima kogu selles kohtuasjas toimunud menetluse vältel, sõltumata finantstagajärgedest, mis niisuguse valikuga kaasnevad (vt 13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Euroopa Liit vs. Kendrion, C-150/17 P, EU:C:2018:1014, punkt 61).
- 42 Kõigist eespool esitatud kaalutlustest järeldub, et kui Üldkohus asus seisukohale, et kohtuasjas T-82/08 lahendi tegemise mõistliku aja ületamise ja Guardian Europe'ile selle aja ületamisele vastaval ajavahemikul pangagarantii kulude tõttu tekkinud kahju vahel on piisavalt otsene põhjuslik seos, siis rikkus Üldkohus mõistet „põhjuslik seos“ tõlgendades õigusnormi.
- 43 Kuivõrd järelikult tuleb tunnistada see väide põhjendatuks, tuleb rahuldada kohtuasjas C-447/17 P esitatud apellatsioonkaebus ja tühistada vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni punkt 1.

Vastuapellatsioonkaebus kohtuasjas C-479/17 P

Poolte argumentid

- 44 Euroopa Liit, keda esindab Euroopa Liidu Kohus, väidab kohtuasjas C-479/17 P esitatud vastuapellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud ainsas väites, mida tuleb analüüsida enne selles kohtuasjas esitatud apellatsioonkaebuse käsitlemisele asumist, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta jättis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 65 rahuldamata vastuvõetamatuse vastuväite, mis tugines asjaolule, et Guardian Europe'i saamata jäänud tulu hüvitamise nõue võtab õiguslikud tagajärjed lõplikuks muutunud otsuselt ehk konkreetselt komisjoni 23. detsembri 2014. aasta otsuselt (edaspidi „2014. aasta detsembri otsus“).
- 45 Lähtudes asjaolust, et intressidega, mida komisjon Guardian Europe'ile 2014. aasta detsembri otsuse kohaselt maksis, sooviti korvata kahju, mida see ettevõtja sai seeläbi, et jäi ilma alusetult trahviks makstud summa kasutamise võimalusest, väidab vastuapellatsioonkaebuse esitaja kohtuasjas C-479/17 P, et Guardian Europe'i kahjuhüvitisnõudega saamata jäänud tulu hüvitamiseks soovitakse saada hüvitist kõrgemas määras kui see, mida komisjon kasutas selles otsuses.
- 46 Selleks aga, et nõuda suuremat tulusust summalt, mida Guardian Europe ei saanud kasutada määratud trahvi alusetu maksmise tõttu, oleks nimetatud ettevõtjal tulnud esitada selle otsuse vaidlustamiseks hagi. Vastupidi vaidlustatud kohtuotsuse punktis 64 sedastatule on sellel kahjuhüvitisnõudel sama ese ja samad tagajärjed, mis 2014. aasta detsembri otsuse tühistamise nõudel.
- 47 Neil asjaoludel oleks Üldkohtul tulnud kohaldada põhimõtet, mille kohaselt lõplikku otsust ei saa seada küsimuse alla kahju hüvitamise hagi, millel on sama ese ja samad õiguslikud tagajärjed, mis kaasneksid tühistamishagiga, nagu tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, muu hulgas 15. detsembri 1966. aasta kohtuotsusest Schreckenberg vs. komisjon (59/65, EU:C:1966:60) ja 14. veebruari 1989. aasta kohtuotsusest Bossi vs. komisjon (346/87, EU:C:1989:59, punktid 31–35) ning 4. oktoobri 2010. aasta kohtumäärusest Ivanov vs. komisjon (C-532/09 P, ei avaldata, EU:C:2010:577, punktid 23–25), ning jätta seega vastuvõetamatuse tõttu rahuldamata Guardian Europe'i kahjuhüvitisnõue saamata jäänud tulu eest hüvitise saamiseks.
- 48 Guardian Europe vaidleb vastu argumentidele, mille esitas kohtuasjas C-479/17 P vastuapellatsioonkaebuse esitaja.

Euroopa Kohtu hinnang

- 49 Oluline on märkida, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale on ELTL artikli 340 teisel lõigul rajanev kahju hüvitamise hagi sõltumatu õiguskaitsevahend, millel on õiguskaitsevahendite süsteemis oma eriomane koht ja mis on seatud sõltuvusse tema spetsiifilist eset arvestades paika pandud rakendustingimustest, nii et tühistamishagi vastuvõetamatuks tunnistamine ei too automaatselt kaasa kahju hüvitamise hagi vastuvõetamatuks tunnistamist (21. juuni 1993. aasta kohtumäärus Van Parijs jt vs. nõukogu ja komisjon, C-257/93, EU:C:1993:249, punkt 14 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 50 Kuigi pool võib esitada kahju hüvitamise hagi, ilma et ta oleks ühegi õigusnormi kohaselt kohustatud taotlema talle kahju tekitanud õigusvastase akti tühistamist, ei saa ta siiski sel viisil kõrvale hiilida sellise nõude vastuvõetamatusest, mis käsitleb sama õigusvastasust ning mille rahaline väljund on sama (Euroopa Kohtu presidendi 26. oktoobri 1995. aasta määrus Pevasa ja Inpesca vs. komisjon, C-199/94 P ja C-200/94 P, EU:C:1995:360, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 51 Seega tuleb kahju hüvitamise hagi tunnistada vastuvõetamatuks, kui sellega taotletakse tegelikult lõplikuks muutunud üksikotsuse tühistamist ning kui hagi rahuldamise tagajärg oleks olnud selle otsuse õiguslike tagajärgede kõrvaldamine. Nii on see juhul, kui hageja püüab kahju hüvitamise nõudega saavutada samasugust tulemust kui see, mille tooks talle õigel ajal esitamata jäetud tühistamishagi rahuldamine (vt selle kohta 4. oktoobri 2010. aasta kohtumäärus Ivanov vs. komisjon, C-532/09 P, ei avaldata, EU:C:2010:577 punktid 23 ja 24, ja seal viidatud kohtupraktika).
- 52 Tuleb kontrollida, kas hagi, mille Guardian Europe esitas ELTL artikli 340 teise lõigu alusel, et nõuda väidetava saamata jäänud tulu tõttu tekkinud kahju hüvitamist, on – nagu seda väidab kohtuasjas C-479/17 P vastuapellatsioonkaebuse esitaja – tõepoolest suunatud samasuguse tulemuse saavutamisele nagu kahju hüvitamise hagi, mis oleks esitatud 2014. aasta detsembri otsuse peale.
- 53 Nagu ilmneb vaidlustatud kohtuotsuse punktist 24, palus Guardian Europe kahju hüvitamise hagi eelkõige selle kahju hüvitamist, mida ta väidetavalt kandis esiteks menetluse kestuse tõttu kohtuasjas T-82/08 ja teiseks võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumise tõttu vaidlusaluses otsuses ja 27. septembri 2012. aasta kohtuotsuses Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (T-82/08, EU:T:2012:494) ja mis seisnes saamata jäänud tulus erinevuse tõttu ühelt poolt selle intressisumma, mille komisjon hüvitas trahvisumma selle osa pealt, mille Euroopa Kohus tunnistas lõpuks alusetuks 12. novembri 2014. aasta kohtuotsusega Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (C-580/12 P, EU:C:2014:2363) ja teiselt poolt tulu vahel, mida ta oleks võinud saada, kui hageja oleks summa, mille ta maksis komisjonile – nagu Euroopa Kohus tuvastas, siis alusetult –, investeerinud hoopis oma tegevustesse.
- 54 Nagu lisaks ilmneb vaidlustatud kohtuotsuse punktidest 54 ja 55, siis maksis komisjon 2014. aasta detsembri otsusega tagasi trahvisumma selle osa, mille Euroopa Kohus tunnistas alusetuks 12. novembri 2014. aasta kohtuotsusega Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (C-580/12 P, EU:C:2014:2363) ja maksis selle summa pealt 988 620 eurot intressi.
- 55 Mis puudutab seda otsust, siis olgu märgitud, et nagu Euroopa Kohus on juba otsustanud, tuleneb ELTL artikli 266 esimesest lõigust, et institutsioon, kelle õigusakt on tunnistatud tühiseks, peab võtma selle kohtuotsuse täitmiseks vajalikud meetmed, millega akt on algusest peale tühiseks tunnistatud. See viib nimelt tasumisele kuuluvate summade väljamaksmise, alusetult saadu tagastamise ja viivitusintressi maksmiseni. Selles kontekstis täpsustas Euroopa Kohus, et viivitusintressi maksmine on tühistava kohtuotsuse täitmiseks vajalik meede ELTL artikli 266 esimese lõigu tähenduses, kuna selle eesmärk on hüvitada kindlasummaliselt asjaolu, et isik ei saanud nõudele vastavat summat kasutada, ja ärgitada võlgnikku täitma tühistavat kohtuotsust niipea kui võimalik (vt 12. veebruari 2015. aasta kohtuotsus komisjon vs. IPK International, C-336/13 P, EU:C:2015:83, punktid 29 ja 30).

- 56 Selleks, et määrata kindlaks, kui palju tuleb komisjoni määratud trahvi ära maksnud ettevõtjale tasuda intressi pärast selle trahvi tühistamist, tuleb sel institutsioonil kasutada määra, mis on kehtestatud komisjoni 29. oktoobri 2012. aasta delegeeritud määruses (EL) nr 1268/2012, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 (mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju) kohaldamise eeskirju (ELT 2012, L 362, lk 1).
- 57 Kui ettevõtjal, kellele komisjon on määranud karistuse, on olemas kapital, mis võimaldab tal trahvi ära maksta ja kui see trahv seejärel tühistatakse, siis harilikult katab kahju, mida ettevõtja sai põhjusel, et ta ei saanud kõnesolevat kapitali kasutada, alusetult makstud summa pealt komisjoni makstav intress, mis on arvutatud vastavalt delegeeritud määrusele nr 1268/2012 ja mille suurus oli käesoleval juhtumil 988 620 eurot.
- 58 Sellegipoolest ei saa välistada, et spetsiifilistel asjaoludel võib see intressisumma olla ebapiisav, et tagada alusetult makstud summa kasutamise võimaluse kaotuse tõttu tekkinud kahju täielik hüvitamine.
- 59 Niisugustel asjaoludel tuleb puudutatud ettevõtjal selleks, et saada hüvitist kahju eest, mis tekkis alusetult makstud summa kasutamise võimaluse kaotuse tõttu ja mida komisjoni makstav intressile vastav summa ei kata, esitada kahju hüvitamise hagi ELTL artikli 340 teise lõigu alusel.
- 60 Niisugust hinnangut toetab ELTL artikli 266 teine lõik, milles on sätestatud, et tühistatud akti andnud institutsiooni kohustus võtta kohtuotsuse täitmiseks vajalikud meetmed, mille hulgas on viivitusintressi maksmine, ei mõjuta ELTL artikli 340 kohaldamisest tuleneda võivaid kohustusi.
- 61 Kõnesoleval juhtumil olgu öeldud, et Guardian Europe ei palu esitatud kahju hüvitamise hagis mitte selle trahvi osa hüvitamist, mille alusetus tuvastati 12. novembri 2014. aasta kohtuotsusega Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (C-580/12 P, EU:C:2014:2363) ega ka intressi hüvitamist, mis tekkis selle summa pealt ajal, mil raha oli komisjoni käsutuses, vaid saamata jäänud tulu hüvitamist, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 53.
- 62 Samuti olgu märgitud, et mis puudutab intresse, siis võib 2014. aasta detsembri otsuse tühistamise järel tekkida kohustus maksta Guardian Europe'ile välja üksnes intressisumma, mille komisjon on kohustatud hüvitama delegeeritud määruse nr 1268/2012 alusel.
- 63 Tuleb tõdeda, et nõudega, mille Guardian Europe esitas ELTL artikli 340 teise lõigu alusel, et saada hüvitist väidetava saamata jäänud tulu tõttu tekkinud kahju eest, ei soovita saavutada samasugust eesmärki nagu tühistamishagiga, mis oleks esitatud 2014. aasta detsembri otsuse peale.
- 64 Seega on Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 64 õigesti tuvastanud, et Guardian Europe'i kahjuhüvitisnõudel ei ole väidetavat saamata jäänud tulu puudutavas osas ei samasugust eset ega tagajärgi nagu võimalikul tühistamishagil, mis oleks esitatud 2014. aasta detsembri otsuse peale, ja seega ei saa seda nõuet tunnistada vastuvõetamatuks menetluse kuritarvitamise tõttu.
- 65 Järelikult ei saa Üldkohtule ette heita, nagu oleks ta rikkunud õigusnormi, kui ta lükkas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 65 tagasi asja läbivaatamist takistavad asjaolud, mis tuginesid sellele, et saamata jäänud tulu hüvitamine võtaks lõplikuks muutunud otsuselt õiguslikud tagajärjed.
- 66 Seega tuleb kohtuasjas C-479/17 P esitatud vastuapellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud ainus väide põhjendamata tõttu tagasi lükata ja jätta see vastuapellatsioonkaebus rahuldamata.

Apellatsioonkaebus kohtuasjas C-479/17 P

- 67 Guardian Europe põhjendab kohtuasjas C-479/17 P esitatud appellatsioonkaebust kuue väitega.

Kuues väide

Poolte argumentid

- 68 Oma kuuendas väites, mida tuleb käsitleda esimesena, väidab Guardian Europe, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta asus seisukohale, et üksnes viimase kohtuastmena asja lahendava liidu kohtu otsus võib tuua kaasa Euroopa Liidu vastutuse liidu õiguse rikkumise tõttu.
- 69 Nimelt ei välista Euroopa Kohtu praktika Guardian Europe'i sõnul sõnaselgelt võimalust, et madalama kohtuastme lahendi peale saab esitada kahju hüvitamise hagi liidu õiguse rikkumise tõttu. 30. septembri 2003. aasta kohtuotsuses Köbler (C-224/01, EU:C:2003:513) kinnitust leidnud põhimõte ei piirdu Guardian Europe'i sõnul üksnes viimase astmena asja lahendavate kohtutega.
- 70 Lisaks, isegi kui kehtiks seisukoht, et üksnes viimase astmena asja lahendavate liikmesriigi kohtute otsusega võib kaasneda vastutus liidu õiguse rikkumise tõttu, siis ei järeldu sellest, arvestades Üldkohtu ja liikmesriigi kohtute vahelisi erinevusi, et sama põhimõte on kohaldatav ka Üldkohtu suhtes.
- 71 Kuivõrd Euroopa Kohus ei saa juba määratluse poolest kohtuotsuses liidu õigust rikkuda, siis on vaidlustatud kohtuotsuse punkti 122 tagajärg Guardian Europe'i väitel, et liidu kohtuid ei ole üheski olukorras võimalik liidu õiguse rikkumise eest vastutusele võtta.
- 72 Lisaks sellele heidab Guardian Europe ette seda, et Üldkohus on vaidlustatud kohtuotsuse punktis 124 leidnud, et ta ei viidanud eelkõige menetluslikku või administratiivset laadi tõsiste õigusemõistmise toimimise häiretele.
- 73 Euroopa Liit, keda esindab Euroopa Liidu Kohus ja kes on kohtuasjas C-479/17 P esitatud apellatsioonkaebuse vastustaja, vaidleb Guardian Europe'i argumentidele vastu.

Euroopa Kohtu hinnang

- 74 Selleks, et hinnata Guardian Europe'i etteheidet, mis käsitleb vaidlustatud kohtuotsuse punkti 122, tuleb märkida, et mis puudutab põhimõtet, mille järgi liikmesriigid on kohustatud hüvitama neile süüks arvatavate liidu õiguse rikkumistega eraõiguslikele isikutele põhjustatud kahju, siis on Euroopa Kohus otsustanud, et see põhimõte on kohaldatav ka siis, kui kõnealune rikkumine tuleneb viimase astmena asja lahendava kohtu lahendist (vt 30. septembri 2003. aasta kohtuotsus Köbler (C-224/01, EU:C:2003:513, punkt 50).
- 75 Sellisele järeldusele jõudmisel võttis Euroopa Kohus aluseks eelkõige keskse rolli, mis on kohtutel eraõiguslikele isikutele liidu õigusnormidest tulenevate õiguste kaitsmisel, ning asjaolu, et viimase astmena asja lahendav kohus on juba määratluse poolest viimane kohtuaste, milles eraõiguslikud isikud võivad tugineda neile liidu õigusest tulenevatele õigustele. Viimati nimetatud küsimuses märkis Euroopa Kohus, et kuna nende õiguste rikkumist niisuguse kohtu lõplikuks muutunud lahendiga ei saa reeglina enam heastada, ei või eraõiguslikelt isikutelt võtta võimalust tugineda riigivastutusele, et saavutada sel viisil oma õiguste kohtulik kaitse (vt selle kohta 30. septembri 2003. aasta kohtuotsus Köbler (C-224/01, EU:C:2003:513, punktid 33 ja 34).
- 76 Olgu märgitud, et vastupidi Guardian Europe'i väidetule ilmneb Euroopa Kohtu praktikast selgelt, et käesoleva kohtuotsuse punktis 74 käsitletud põhimõte ei ole kohaldatav, kui liidu õigust rikub liikmesriigi kohus, kes ei lahenda asja viimase astmena (vt selle kohta 28. juuli 2016. aasta kohtuotsus Tomášová, C-168/15, EU:C:2016:602, punkt 36).

- 77 Nimelt, kuigi olukorras, kus viimase astmena asja lahendava kohtu lahendi peale puudub edasikaebevõimalus, on riigivastutuse kohaldamise taotlus ainus võimalik õiguskaitsevahend, mis võimaldab tagada, et rikutud õigus seataks jälle jalule ja et eraisikutele liidu õigusest tulenevad õigused oleksid seega tõhusalt kaitstud, ei kehti sama esimese astmena asja lahendavate kohtute lahendite osas, kuivõrd nende peale on võimalik edasi kaevata, nii et neist tulenevad liidu õiguse rikkumised on võimalik parandada või korvata.
- 78 Järelikult, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 110 märkis, kujutab edasikaebevõimaluse kasutamine endast sobivat viisi, et parandada liidu õiguse rikkumisi, mis tulenevad kohtuasja muu kui viimase astmena lahendavate kohtute lahenditest.
- 79 Tuleb kontrollida, kas põhimõte, mis välistab liikmesriigi riigivastutuse kahju eest, mis on eraõiguslikele isikutele põhjustatud liidu õiguse rikkumisega, mis tuleneb kohtuasja muu kui viimase astmena lahendava kohtu lahendist, on kohaldatav ELTL artikli 340 teises lõigus ette nähtud liidu vastutuse süsteemis.
- 80 Selle kohta olgu märgitud, et esiteks tuleneb ELL artikli 19 lõike 1 esimesest lõigust, et Euroopa Liidu Kohus, kellele on antud ülesanne tagada, et aluslepingute tõlgendamisel ja kohaldamisel austatakse õigust, koosneb mitmest kohtuinstantsist, nimelt Euroopa Kohtust, Üldkohtust ja erikohtutest.
- 81 Teiseks on ELTL artiklis 256 ette nähtud, et Üldkohus on pädev arutama ja lahendama „esimese astmena“ selles sättes nimetatud hagisid või menetlusi ja et nende kohta tehtud Üldkohtu otsuseid võib Euroopa Kohtusse edasi kaevata. Võimalus esitada Euroopa Kohtule apellatsioonkaebus on ette nähtud ka Euroopa Kohtu põhikirja artiklis 56.
- 82 Liidu õiguskorras kohtuliku kontrolli tagamiseks aluslepingutega loodud liidu kohtusüsteemi tunnusjooned võimaldavad samastada Üldkohtu ja liikmesriigi kohtu, kes ei lahenda kohtuasja viimase astmena, nagu märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 112.
- 83 Neil asjaoludel, arvestades et liidu õiguse rikkumised, mis tulenevad Üldkohtu lahendist, mille peale on võimalik Euroopa Kohtule edasi kaevata, on võimalik parandada või korvata – nii just juhtuski, nagu vaidlustatud kohtuotsuse punktist 123 ilmneb, 27. septembri 2012. aasta kohtuotsuse Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (T-82/08, EU:T:2012:494) puhul –, tuleb järeldada, et apellatsioonkaebuse esitamine on sobiv viis, et parandada niisugustes lahendites tehtud vead, mis tähendab, et käesoleva kohtuotsuse punktis 79 käsitletud põhimõte on seega kohaldatav ELTL artikli 340 teises lõigus ette nähtud liidu vastutuse korra raames seoses kõnealuste lahenditega.
- 84 Järelikult ei too liidu õiguse rikkumised, mis tulenevad Üldkohtu otsusest, näiteks 27. septembri 2012. aasta kohtuotsusest Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (T-82/08, EU:T:2012:494), kaasa liidu vastutust.
- 85 Seega ei rikkunud Üldkohus õigusnormi, kui ta leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 122, et liidu vastutust ei saa tuua kaasa sellise kohtuotsuse sisu, mida ei ole teinud kohtuasja viimase astmena lahendav liidu kohus ja mille kohta on seega võimalik esitada edasikaebus.
- 86 Mis puudutab Guardian Europe'i argumenti, mida on käsitletud käesoleva kohtuotsuse punktis 72 ja mis puudutab Üldkohtu hinnangut vaidlustatud kohtuotsuse punktis 124, siis nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 121 märkis, tuleneb Üldkohtule esitatud hagiavaldusest vastupidi selle ettevõtja väidetule selgelt, et 27. septembri 2012. aasta kohtuotsusega Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (T-82/08, EU:T:2012:494) väidetavalt põhjustatud kahju hüvitamise nõue rajanes üksnes väitel, et Üldkohus eiras selles kohtuotsuses Euroopa Kohtu praktikat. Üldkohtule ei saa ette heita, et ta leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 124, et hageja sellekohane argumentatsioon ei tuginenud tõsistele kohtusüsteemi häiretele mõne liidu kohtu tegevuses.

87 Järelikult tuleb kuues väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Esimene ja neljas väide

Poolte argumendid

- 88 Esimese ja neljanda väitega, mida tuleb käsitleda koos, heidab Guardian Europe Üldkohtule ette, et viimane tõdes vaidlustatud kohtuotsuse punktides 103 ja 153, et see ettevõtja ei kandnud komisjoni määratud trahviga kaasnevat koormust isiklikult ja et seega ei saanud ta väita, et ta oli saamata jäänud tulu tõttu kandnud tegelikku ja kindlat kahju põhjusel, et kohtuasjas T-82/08 ületati lahendi tegemise mõistlikku aega ning põhjusel, et vaidlusaluses otsuses ja 27. septembri 2012. aasta kohtuotsuses Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (T-82/08, EU:T:2012:494) rikuti võrdse kohtlemise põhimõtet.
- 89 Guardian Europe väidab eelkõige, et Üldkohus eiras mõistet „ettevõtja“ liidu õiguse tähenduses. Kuivõrd komisjoni ees toimunud haldusmenetluses, mis päädis vaidlusaluse otsuse vastuvõtmisega, käsitati Guardiani kontserni alati „ühtse ettevõtjana“ liidu õiguse tähenduses, ja kuna Guardian Europe'ile määratud trahv arvutati Guardiani kontserni müüginahu väärtuse alusel, mitte Guardian Europe'i müüginahu väärtuse alusel, siis oleks Guardiani kontserni tulnud samuti käsitada „ühtse ettevõtjana“, kui ELTL artikli 340 teise lõigu kontekstis hinnati kahju, mis tekkis seetõttu, et Üldkohus rikkus harta artiklit 47 ja seetõttu, et komisjon ja Üldkohus rikkusid võrdse kohtlemise põhimõtet.
- 90 Guardian Europe on samuti seisukohal, et talle isiklikult tekkinud kahju olemasolu hindamisel ei võinud Üldkohus jätta tähelepanuta seisu, milles olid kontsernisisesed suhted tütarettevõtjatega, mis eriti puudutab tütarettevõtjaid, kus tal oli 100% osalus.
- 91 Viimaseks väidab Guardian Europe, et Euroopa Kohtul on olemas kõik vajalikud elemendid, mille pinnalt mõista välja hüvitis, et korvata kõnealusel ettevõtjal kirjeldatud rikkumiste tõttu väidetavalt saamata jäänud tulu.
- 92 Euroopa Liit, keda esindab Euroopa Liidu Kohus, vaidleb Guardian Europe'i argumentidele vastu.
- 93 Komisjon väidab esiteks, et Üldkohus oleks pidanud leidma, et vaidlusaluses otsuses võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumise tõttu esitatud kahjuhüvitisnõuet oleks tulnud käsitada aegununa. Komisjoni väitel on õhus küsimus vastuvõetavusest, mil seega on puutumus avaliku huviga ja mille liidu kohus peaks tõstatama omal algatusel.
- 94 Teise võimalusena väidab komisjon, et apellatsioonkaebuse neljas väide tuleb vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata, sest saamata jäänud tulu hüvitamiseks esitatud kahjuhüvitisnõude näol, mis on komisjoni vastu esitatud, on tegemist selle trahvi esialgsel tasumisel enammakstud summa tagasimaksmist käsitleva otsuse vaidlustamisega hilinenult.
- 95 Kolmanda võimalusena väidab komisjon, et igal juhul ei teinud Üldkohus mingit viga, kui ta järeldas, et Guardian Europe ei kandnud trahvi esialgse äramaksmise tõttu mingit kahju. Vastupidi Guardian Europe'i väidetele ei koheldud teda vaidlusaluses otsuses trahvi määramise kontekstis ühtse ettevõtjana liidu õiguse tähenduses. Komisjoni väitel saab üksnes juriidilise isiku staatust omavaid kehandeid rikkumiste eest vastutusele võtta.
- 96 Neljanda võimalusena leiab komisjon, et isegi juhul, kui neljanda väite raames esitatud argumendid leitakse olevat põhjendatud, ei tekkinud Guardian Europe'il saamata jäänud tulu võrdse kohtlemise põhimõtte väidetava piisavalt selge rikkumise tõttu vaidlustatud otsuses. Komisjon väidab selle kohta,

et kuivõrd Guardian Europe ei tegelnud müügiga tootmisharusisesel turul, siis oleks niisugust müüki hõlmava trahviarvutusmeetodi kohaldamine tegelikult toonud kaasa ainult teistele otsuse adressaatidele määratud trahvide suurenemise.

Euroopa Kohtu hinnang

- 97 Mis esiteks puudutab Guardian Europe'i argumente seoses väidetava saamata jäänud tuluga, mis olevat talle tekkinud võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumise tõttu 27. septembri 2012. aasta kohtuotsuses Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (T-82/08, EU:T:2012:494), siis nagu ilmneb vaidlustatud kohtuotsuse punktides 122–125, jättis Üldkohus selle väidetava rikkumise alusel esitatud kahjuhüvitist nõude rahuldamata, tuginedes mitte selle kohtuotsuse punktides 103 ja 153 esitatud tuvastustele seoses asjaoluga, et hageja ei kandnud vaidlusaluse otsusega määratud trahvi koormust isiklikult, vaid põhjendusega, et liidu vastutust ei saa kaasa tuua kohtuotsus, mida ei ole teinud viimase astmena kohtuasja lahendav liidu kohus. Sellest järeldub, et niisugune argumentatsioon põhineb vaidlustatud kohtuotsuse vääritimõistmisel ja et seega on see alusetu, eriti arvestades, et nagu ilmneb käesoleva kohtuotsuse punktist 84, otsustas Üldkohus igal juhul õigesti, et niisugune rikkumine ei pruugi tuua kaasa liidu vastutust ELTL artikli 340 teise lõigu tähenduses.
- 98 Teiseks olgu märgitud, et nagu ilmneb käesoleva kohtuotsuse punktides 93 ja 94, siis vaidleb komisjon vastuses apellatsioonkaebusele vastu sellele, et Üldkohus lükkas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 46 ja 65 tagasi asja läbivaatamist takistavad asjaolud, mis rajanevad esiteks sellel, et nõue, mis esitati, et saada hüvitist vaidlusaluses otsuses võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisega põhjustatud kahju eest, on aegunud, ja teiseks sellel, et niisuguse rikkumise tõttu saamata jäänud tulu võtaks 2014. aasta detsembri otsuselt õiguslikud tagajärjed.
- 99 Mis sellega seoses puudutab esiteks nõude aegumisel rajanevat vastuvõetamatuse vastuväidet, siis olgu märgitud, et Euroopa Kohus on juba otsustanud, et aegumise puhul on tegemist asja läbivaatamist takistava asjaoluga, mis erinevalt menetlustähtaegadest ei põhine avalikul huvil, vaid vastutuse tuvastamise hagi aegub kostja taotlusel (8. novembri 2012. aasta kohtuotsus Evropaiki Dynamiki vs. komisjon, C-469/11 P, EU:C:2012:705, punkt 54), ning et aegumistähtaja järgimist ei või liidu kohus omal algatusel käsitleda, vaid selle küsimuse peab tõstatama puudutatud osapool (14. juuni 2016. aasta kohtuotsus Marchiani vs. parlament, C-566/14 P, EU:C:2016:437, punkt 94 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 100 Olgu märgitud, et kui komisjon soovis et Euroopa Kohus tühistaks vaidlustatud kohtuotsuse punkti 46, milles lükati asja läbivaatamist takistavat asjaolu puudutav väide tagasi, siis oleks tal tulnud esitada sellekohane vastuapellatsioonkaebus, nagu nähtub Euroopa Kohtu kodukorra artiklist 174, artiklist 176 ja artikli 178 lõikest 2.
- 101 Mis teiseks puudutab asja läbivaatamist takistavat asjaolu, mis rajaneb sellel, et nõue hüvitada kahju, mis tekkis väidetava võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumise tõttu vaidlusaluses otsuses, võtab 2014. aasta detsembri otsuselt õiguslikud tagajärjed, siis puudutamata küsimust, kas Euroopa Kohus võib niisuguse asja läbivaatamist takistava asjaolu tõstatada omal algatusel, tuleb märkida, et komisjoni argumentides heidetakse Üldkohtule ette sedasama õigusnormi rikkumist, mida käsitleb ainus väide, mille esitas kohtuasjas C-479/17 P esitatud vastuapellatsioonkaebuses Euroopa Liit, keda esindab Euroopa Liidu Kohus. Nagu aga nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 66, tuleb see väide põhjendamatus tõttu tagasi lükata.
- 102 Kolmandaks, mis puudutab Guardian Europe'i argumente, mille kohaselt Üldkohus eiras vaidlustatud kohtuotsuse punktides 103 ja 153 mõistet „ettevõtja“ liidu õiguse mõttes, siis olgu märgitud, et Euroopa Kohus on juba otsustanud, et aluslepingute koostajad otsustasid kasutada ettevõtja mõistet, et määratleda konkurentsioiguse rikkumise toimepanija, keda saab karistada vastavalt ELTL artiklitele 101

ja 102, mitte aga „äriühingu“ või „juriidilise isiku“ mõistet, mida on kasutatud ELTL artiklis 54 (18. juuli 2013. aasta kohtuotsus Schindler Holding jt vs. komisjon, C-501/11 P, EU:C:2013:522, punkt 102).

- 103 Euroopa Kohtu praktikast ilmneb, et liidu konkurentsioigus on suunatud ettevõtjate tegevusele ja et „ettevõtja“ mõiste hõlmab mis tahes majandustegevusega tegelevat üksust, sõltumata selle üksuse õiguslikust vormist ja rahastamisviisist (27. aprilli 2017. aasta kohtuotsus Akzo Nobel jt vs. komisjon, C-516/15 P, EU:C:2017:314, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 104 Euroopa Kohus on samuti täpsustanud, et „ettevõtja“ mõistet tuleb selles kontekstis mõista kui majandusüksust, ja seda isegi siis, kui õiguslikult koosneb see majandusüksus mitmest füüsilisest või juriidilisest isikust (27. aprilli 2017. aasta kohtuotsus Akzo Nobel jt vs. komisjon, C-516/15 P, EU:C:2017:314, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 105 Seega kasutatakse mõistet „ettevõtja“ käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis käsitletud tähenduses spetsiifiliselt selleks, et rakendada liidu konkurentsioiguse asjassepuutuvaid sätteid ja eelkõige selleks, et tuvastada ELTL artiklite 101 ja 102 rikkujat.
- 106 See mõiste ei ole aga kohaldatav ELTL artikli 340 teise lõigu alusel esitatud kahju hüvitamise hagi raames. Nimelt, nagu kohtujurist on oma ettepaneku punktis 73 märkinud, on niisuguse hagi näol tegemist õiguse üldnormide alusel esitatud hagiga, mida reguleerivad menetluse üldnormid, ja mille suhtes kohaldatakse käesoleval juhtumil äriühinguõigust; need ei sõltu siin vastutuse loogikast kartelle reguleerivas õiguses.
- 107 Seega ei ole Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 103 ja 153 eiranud mõistet „ettevõtja“ liidu õiguse tähenduses.
- 108 Neljandaks, mis puudutab Guardian Europe'i kriitikat vaidlustatud kohtuotsuse punktides 103 ja 153 Üldkohtu esitatud tõdemuste kohta seoses selle ettevõtja ja tema tütarettevõtjate suhete seisuga, mille järgi see ettevõtja ei kandnud trahvi maksimisega kaasnevat koormust isiklikult, siis tuleb esmalt märkida, et kui isik soovib maksta panna oma õiguse saada kahju eest hüvitist, siis tuleb tal tõendada, et kahju, mille hüvitamist ta taotleb, on tekitatud talle isiklikult.
- 109 Kõnesolevas asjas tuleb tõdeda, et mis puudutab Guardian Europe'ile saamata jäänud tulu tõttu väidetavalt tekkinud kahju, siis nagu tuleneb Euroopa Kohtu käes olevast toimikust, ei ole vaidlustatud, esiteks, et ühe osa 148 000 000 euro suurusest trahvist, mis Guardian Europe'ile ja tema emaettevõtjale solidaarselt määrati, ehk kokku 111 000 000 eurot, maksti komisjonile ära kohe 2008. aasta märtsis, kusjuures 37 000 000 euro suurust jääksummat jäi katma pangagarantii, ning teiseks, et 2013. aasta juulis see garantii tühistati ja kokku 48 263 003 euro suurune summa, mis vastas tasuda jäänud trahvisummale koos intressiga, maksti komisjonile ära.
- 110 Samuti puudub vaidlus küsimuses, et pärast 12. novembri 2014. aasta kohtuotsust Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), millega muu hulgas vähendati trahvisummat 103 600 000 euron, osutus 7 400 000 eurot, mille võrra ületas algselt tasutud 111 000 000 euro suurune summa Euroopa Kohtu poolt kohandatud trahvisummat, põhjendamatult tasuta, nagu ka komisjonile pärast pangagarantii tühistamist tasutud 48 263 003 eurot, nii et kokku tasuti komisjonile põhjendamatult 55 663 003 eurot.
- 111 Niisuguses kontekstis nõuab Guardian Europe Üldkohtus võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisega väidetavalt põhjustatud kahju eest hüvitist summas 9 292 000 eurot tulu eest, mis tal jäi väidetavalt saamata ajavahemikul alates 2008. aasta märtsist, kuupäevast, mil ta maksis ära 111 000 000 eurot, kuni 12. novembrini 2014 ehk kuupäevani, mil Euroopa Kohus määratud trahvisummat vähendas. Saamata jäänud tulu seisnes konkreetsetl erinevuses selle intressisumma vahel, mille komisjon hüvitas pärast

seda, kui Euroopa Kohus oli trahvisummat vähendanud, ja teiseks tulude vahel, mida Guardian Europe oleks võinud viidatud ajavahemikul saada, kui ta ei oleks alusetult tasunud 55 663 003 eurot, vaid oleks investeerinud selle summa oma tegevustesse.

- 112 Lisaks on Guardian Europe kohtuasjas T-82/08 kohtulahendi tegemise mõistliku aja ületamise tõttu väidetavalt tekkinud kahju hüvitamise nõudes Üldkohtus palunud, et talle mõistetakse välja hüvitis summas 1 671 000 eurot kohtulahendi tegemise mõistliku aja ületamise tõttu väidetavalt saamata jäänud tulu eest ajavahemikul alates 12. veebruarist 2010 ehk kuupäevast, mil ettevõtja arvates oleks tulnud kohtuasjas T-82/08 teha otsus, kuni 27. septembrini 2012 ehk kuupäevani, mil tehti selles kohtuasjas menetlust lõpetav otsus. See saamata jäänud tulu seisneb ennekõike vahes ühelt poolt selle intressisumma vahel, mille komisjon maksis selle ajavahemiku kohta tagasi pärast seda, kui Euroopa Kohus oli trahvi vähendanud, ja teiselt poolt tulude vahel, mida Guardian Europe oleks samal ajavahemikul võinud saada, kui ta oleks selle asemel, et alusetult tasunud 7 400 000 eurot kohe komisjonile ära maksta, investeerinud selle oma tegevustesse.
- 113 Nagu ilmneb Üldkohtu tuvastustest vaidlustatud kohtuotsuse punktides 100–102, siis mis puudutab esiteks komisjonile 2008. aasta märtsis makstud 111 000 000 eurot, siis sellest 20 000 000 eurot maksis Guardian Industries. Mis puudutab järelejäänud 91 000 000 eurot, siis tasus selle komisjonile Guardian Europe, ent kohaldades Guardian Europe'i ja tema seitsme tütarettevõtja vahelisi eri kokkuleppeid, olid need tegelikkuses tütarettevõtjad, kes raamatupidamislikus ja finantsilises mõttes kandsid alates 31. detsembrist 2007 komisjoni määratud trahvi summas 91 000 000 eurot, kooskõlas nendest kokkulepetest tuleneva jaotusega. Mis teiseks puudutab 2013. aasta juulis makstud 48 263 003 eurot, siis olid need Guardian Europe'i seitse tütarettevõtjat, kes igaüks maksid komisjonile otse osa sellest summast.
- 114 Eelöeldust tuleneb, et alusetult makstud summat 55 663 003 eurot, sh 7 400 000 eurot, mis maksti komisjonile ära 2008. aasta märtsis, ei tasunud tegelikult Guardian Europe, vaid osaliselt tema seitse tütarettevõtjat ja osaliselt Guardian Industries, millele Guardian Europe ka vastu ei vaidle.
- 115 Tuleb siiski arvestada asjaolu, et nagu Guardian Europe väidab nii Euroopa Kohtule kui juba Üldkohtule esitatud seisukohtades, kuuluvad tütarettevõtjad 100% ulatuses talle. Neil asjaoludel on tütarettevõtjate rahaliste vahendite vähenemine kõnealuse trahvi tasumise järel tõepoolest finantskoormus ettevõtjale, kellest tütarettevõtjad täielikult sõltuvad, nagu ka sisuliselt märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 79. Seda asjaolu arvesse võttes ei olnud Üldkohtul võimalik ilma õigusnormi rikkumata järeldada, et kuivõrd Guardian Europe'i tütarettevõtjad maksid trahvi ära, siis ei kandnud see ettevõtja isiklikult trahvi tasumisega seotud finantskoormat, ega ka järeldada sel alusel, et see ettevõtja ei võinud taotleda hüvitist saamata jäänud tulu eest, mida on nimetatud käesoleva kohtuotsuse punktides 111 ja 112.
- 116 See õigusnormi rikkumine ei sea aga küsimuse alla Guardian Europe'i väidetava saamata jäänud tulu hüvitamiseks esitatud kahjunõuete rahuldamata jätmist Üldkohtu poolt. Nimelt on sel ettevõtjal võimalik põhjendatult väita, et ta kandis isiklikult tegelikku ja kindlat kahju, mis seisnes seetõttu saamata jäänud tulus, et tal ei olnud võimalik investeerida seitsme tütarettevõtja ja Guardian Industries'e poolt komisjonile alusetult makstud trahvisummat oma tegevusse, ainult ulatuses, milles ta tõendab, et kui see summa oleks olnud nende ettevõtjate käsutuses, oleksid nad investeerinud selle Guardian Europe'i tegevustesse.
- 117 Guardian Europe ei ole aga esitanud üksikasju, mis võimaldaksid veenduda sellise asjaolu paikapidavuses, kuivõrd ettevõtja on piirdunud kinnitusega, et trahvi maksmine tütarettevõtjate ja Guardian Industries'e poolt tõi kaasa olukorra, kus tal oli Euroopa tegevuse jaoks vähem ressursse.
- 118 Eespool esitatust tuleneb seega, et Üldkohtu otsus jätta eespool nimetatud saamata jäänud tulu hüvitamise nõuded rahuldamata, oli põhjendatud.

119 Järelikult tuleb esimene ja neljas väide tagasi lükata.

Teine väide

120 Guardian Europe väidab oma teises väites, et kui Üldkohus mõistis tema kasuks välja üksnes 82% summast, mida ta oli nõudnud hüvitisena pangagarantii kulude eest, mida ta tasus pärast kohtulahendi tegemise mõistliku aja möödumist kohtuasjas T-82/08, põhjendades niisugust otsust sellega, et Guardian Europe'i emaettevõtja Guardian Industries oli maksnud sellest summast 18%, siis eiras Üldkohus mõistet „ettevõtja“ liidu õiguse tähenduses ja moonutas Guardian Europe'i esitatud tõendeid.

121 Kuna need väited puudutavad hüvitise summat, mille Üldkohus määras Guardian Europe'ile kahju eest, mis tekkis pangagarantii tasumise tõttu kohtulahendi T-82/08 tegemise mõistlikku aega ületaval ajavahemikul, ja kuna käesoleva kohtuotsuse punktist 43 nähtub, et vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni punkt 1 on tühistatud, siis ei ole kõnesolevat väidet enam vaja analüüsida.

Kolmas ja viies väide

Poolte argumendid

122 Kolmanda ja viienda väitega, mida tuleb käsitleda koos, heidab Guardian Europe Üldkohtule ette, et viimane rikkus õigusnormi, kui ta jättis nimetatud ettevõtja nõude hüvitada kahju, mis tekkis tema mainele väidetavat seetõttu, et kohtuasjas T-82/08 ületati lahendi tegemise mõistlikku aega, ning seetõttu, et vaidlusaluses otsuses ja 27. septembri 2012. aasta kohtuotsuses Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (T-82/08, EU:T:2012:494) rikuti võrdse kohtlemise põhimõtet, rahuldamata põhjendusega, et esiteks puudusid tõendid väidetava mittevaralise kahju kohta ja et teiseks oli neist rikkumistest põhjustatud kahju piisavalt korvatud nii tuvastusega, et kohtuasjas T-82/08 ületati lahendi tegemise mõistlikku aega, kui ka trahvisummade vähendamisega Euroopa Kohtu poolt.

123 Guardian Europe toonitab, et õigus mittevaralise kahju hüvitamisele rajaneb harta artiklis 47 kinnitust leidnud õigusel saada kohtulahend mõistliku aja jooksul, ning et Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikas on tunnustatud seda, et eksisteerib eeldus, et ülemäärase kestusega menetlus põhjustab mittevaralist kahju.

124 Lisaks toob Guardian Europe esile, et asjaolu, et trahv, mille komisjon vaidlusaluses otsuses talle määras, oli kõige kõrgem, jättis mulje, et see ettevõtja oli otsuses ette heidetud kartellikokkuleppe põhiosaline, samas kui Guardian Europe oli kõige väiksem tootja ja tema osalus kartellikokkuleppes oli kõige lühiajalisem – see mulje sai korrigeeritud alles siis, kui Euroopa Kohus vähendas Guardian Europe'ile määratud trahvi 12. novembri 2014. aasta otsuses Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (C-580/12 P, EU:C:2014:2363) nii, et selle ettevõtja trahvisumma oli suuruselt eelviimane, sest komisjon oli rikkunud diskrimineerimiskeelu põhimõtet.

125 Guardian Europe'i „suhtelist osakaalu“ rikkumises käsitati liialt suurena liialt pika aja jooksul, mis peaks võimaldama nõuda hüvitist, ilma et tuleks esitada mis tahes täiendavaid tõendeid.

126 Viimaseks leiab Guardian Europe, et ei lahendi tegemise mõistliku aja ületamise tuvastamine ega vaidlusaluse otsuse tühistamine ja trahvi vähendamine Euroopa Kohtu poolt ei ole piisav hüvitis tema mainele kuni nimetatud tuvastuseni ja tühistamiseni tekkinud kahju eest.

- 127 Selle kohta tuletab Guardian Europe meelde, et trahvid, mille komisjon liidu konkurentsieeskirju rikkuvatele ettevõtjatele määrab, avaldatakse, mis tähendab, et turuosalisel, sh tarbijal, saavad neist teada. Seetõttu tajuti Guardian Europe'it ekslikult kui vaidlusaluses otsuses kõnealusel ajavahemikul tuvastatud kartellikokkuleppe põhilist osalist.
- 128 Neil asjaoludel on Guardian Europe seisukohal, et käesolevas kohtuasjas on ainus sobivas vormis hüvitis rahaline hüvitis, mis arvutatakse välja protsendina talle määratud trahvist, nagu Üldkohus on väidetavalt leidnud 16. juuni 2011. aasta kohtuotsuses *Bavaria vs. komisjon* (T-235/07, EU:T:2011:283, punktid 342 ja 343).
- 129 Euroopa Liit, keda esindab Euroopa Liidu Kohus, vaidleb Guardian Europe'i argumentidele vastu.
- 130 Komisjon, kes tugineb eelkõige 28. veebruari 2013. aasta kohtuotsusele *Inalca ja Cremonini vs. komisjon* (C-460/09 P, EU:C:2013:111, punkt 99), väidab, et nõue hüvitada kahju, mis on vaidlusaluse otsuse tõttu väidetavalt tekkinud Guardian Europe'i mainele, on aegunud, sest niisugune kahju ei olnud vältav ja see tekkis üksnes selle otsuse vastuvõtmise kuupäeval.
- 131 Teise võimalusena väidab komisjon, et Guardian Europe'i argumendid ei ole põhjendatud.

Euroopa Kohtu hinnang

- 132 Mis esiteks puudutab Guardian Europe'i argumente seoses seetõttu väidetavalt saamata jäänud tuluga, et 27. septembri 2012. aasta kohtuotsuses *Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon* (T-82/08, EU:T:2012:494) rikuti võrdse kohtlemise põhimõtet, siis nagu nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktides 122–125, jättis Üldkohus selle väidetava rikkumise alusel esitatud kahjuhüvitisnõude rahuldamata, tuues põhjenduseks mitte selle, et väidetava mittevarelise kahju tekkimise kohta puudusid tõendid, või asjaolu, et apellandi maine mis tahes riive, mis selle rikkumisega põhjustati, on juba piisavalt hüvitatud, vaid tuginedes põhjendusele, et liidu vastutust ei saa tuvastada kohtulahendiga, mida ei ole teinud viimase kohtuastmena kohtuasja üle otsustav liidu kohus. Sellest järeldub, et argumentatsioon, mis rajaneb vaidlustatud kohtuotsuse vääralt tõlgendamisel, on seega põhjendamatu seda enam, et nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 84, otsustas Üldkohus igal juhul õigesti, et niisugune rikkumine ei too kaasa liidu vastutust ELTL artikli 340 teise lõigu alusel.
- 133 Mis teiseks puudutab komisjoni argumente seoses vaidlusaluses otsuses toimepandud võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisega Guardian Europe'i mainele väidetavalt tekitatud kahju hüvitamiseks esitatud nõude aegumisega, siis kuivõrd käesoleva kohtuotsuse punktis 99 viidatud kohtupraktikast tulenevalt ei ole vajadust analüüsida omal algatusel, kas niisuguse nõude osas on kinni peetud aegumistähtajast, mis selle suhtes kehtib, oleks komisjonil tulnud esitada niisuguste argumentide esitamiseks vastuapellatsioonkaebus kooskõlas Euroopa Kohtu kodukorra artikliga 174, artikliga 176 ja artikli 178 lõikega 2.
- 134 Kolmandaks vaidleb Guardian Europe vastu põhistusele, mille alusel Üldkohus jättis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 115 ja 148 rahuldamata nõuded hüvitada kahju, mis väidetavalt tekkis tema mainele vaidlusaluses otsuses toime pandud võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumise tõttu ning lahendi tegemise mõistliku aja ületamise tõttu kohtuasjas T-82/08, ehk teisisõnu vaidleb ta vastu ühelt poolt tõdemusele, et see ettevõtja ei olnud tõendanud, et kõnealused rikkumised võisid kahjustada tema mainet, nagu tuvastati vaidlustatud kohtuotsuse punktides 113 ja 145, ning teiselt poolt tõdemusele, et kui eeldada, et need rikkumised Guardian Europe'i mainet kahjustasid, siis piisas väidetava mittevarelise kahju hüvitamiseks sellest, et Euroopa Kohus tuvastas, et kohtuasjas T-82/08 ületati kohtulahendi tegemise mõistlikku aega, tühistas vaidlusaluse otsuse ning vähendas määratud trahvisummat, nagu tõdeti vaidlustatud kohtuotsuse punktides 114 ja 146.

- 135 Mis esiteks puudutab vaidlustatud kohtuotsuse punktides 113 ja 145 käsitletud põhjuseid, siis tuleb märkida, et vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikale peab kahju, mille hüvitamist liidu lepinguvälise vastutuse kohaldamise hagiga ELTL artikli 340 teise lõigu alusel nõutakse, olema tegelik ja kindel. Teiseks, selleks et saaks tekkida liidu lepinguväline vastutus, peab kahju piisavalt otseselt tulenema institutsioonide õigusvastasest käitumisest. Igal juhul peab liidu lepinguvälisele vastutusele tuginev pool esitama veenvad tõendid nii väidetava kahju esinemise kui ka selle suuruse kohta ning samuti piisavalt otsese põhjusliku seose esinemise kohta asjaomase institutsiooni tegevuse ja väidetava kahju vahel (30. mai 2017. aasta kohtuotsus *Safa Nicu Sepahan vs. nõukogu*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, punktid 61 ja 62 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 136 Eelöeldust järeldub, et Guardian Europe'i argumentid, mille kohaselt kõnesoleval juhtumil esines eeldus, et oli olemas väidetav mittevaraline kahju, mis vabastas ettevõtja sellekohaste mis tahes tõendite esitamise kohustusest, on põhjendamatud.
- 137 Olgu meenutatud, et Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et ainult Üldkohus on pädev tuvastama ja hindama fakte ning põhimõtteliselt analüüsima tõendeid, millele ta faktide tuvastamisel tugineb. Kui asjaomased tõendid on kogutud nõuetekohaselt ning kui on järgitud õiguse üldpõhimõtteid ning tõendamiskoormist ja tõendite kogumist puudutavaid kohaldatavaid menetlusnorme, on nimelt üksnes Üldkohus pädev hindama talle esitatud elementide tõendusjõudu. Sellise hinnangu andmine ei ole seega iseenesest õigusküsimus, mida Euroopa Kohus saaks kontrollida, välja arvatud juhul, kui tegemist on tõendite moonutamisega. Lisaks peab niisugune moonutamine selgelt nähtuma toimiku materjalidest, ilma et oleks vaja fakte ja tõendeid uuesti hinnata (16. juuni 2016. aasta kohtuotsus *Evonik Degussa ja AlzChem vs. komisjon*, C-155/14 P, EU:C:2016:446, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 138 Käesoleval juhtumil tõdes Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 112, et Guardian Europe'i argumente, mille kohaselt vaidlusaluse otsusega loodi eksitav pilt rolli kohta, mida see ettevõtja lehtklaasi kartellikokkuleppes mängis, ei toeta tõendid, mis näitaksid, et selles otsuses toime pandud võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumine oli piisavalt tõsine, et avaldada mõju tema mainele rohkem kui kartellikokkuleppes osalemisega seonduv seda tegi.
- 139 Lisaks tõdes Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 144, et Guardian Europe'i väited, mille kohaselt see seda ettevõtjat tajuti pikka aega omavana kõnealuses rikkumises spetsiifilist vastutust, sest kohtuasjas T-82/08 oli ületatud kohtulahendi tegemise mõistlikku aega, ei olnud põhjendatud tõenditega, mis võinuksid tõendada, et lahendi tegemise mõistliku aja ületamine võis oma raskuse tõttu riivata apellandi mainet lisaks vaidlustatud otsusega tekitatud kahjule.
- 140 Tuleb tõdeda, et Guardian Europe ei ole tõendanud ega isegi mitte väitnud, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 112 ja 144 esitatud hinnangud põhinesid tõendite moonutamisel.
- 141 Neil asjaoludel leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 113 ja 145 õigesti, et Guardian Europe ei tõendanud, et vaidlustatud otsuses toimepandud võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumine ja lahendi tegemise mõistliku aja ületamine kohtuasjas T-82/08 võisid kahjustada tema mainet, ja jättis sellest tuvastusest tulenevalt kohtuotsuse punktides 115 ja 148 õigesti rahuldamata sellekohased kahjuhüvitisnõuded.
- 142 Mis teiseks puudutab vaidlustatud kohtuotsuse punktides 114 ja 146 esitatud põhjendusi, siis tuleneb nende punktide sõnastusest endast selgelt, et tegemist on täiendavate põhjendustega, kuivõrd kohtuotsuse punktides 113 ja 145 piisab, et jätta rahuldamata kahjuhüvitisnõuded, mille Guardian Europe esitas tema mainele väidetavalt põhjustatud kahju tõttu.

- 143 Selle kohta olgu märgitud, et vastavalt Euroopa Kohtu kohtupraktikale puudub juhul, kui üks Üldkohtu põhistustest on piisav tema kohtuotsuse resolutsiooni põhistamiseks, samas kohtuotsuses esitatud teises põhistuses esinevatel võimalikel vigadel mõju resolutsioonile, nii et neid puudutav väide on tulemusetu ja tuleb tagasi lükata (29. aprilli 2004. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* CAS Succhi di Frutta, C-496/99 P, EU:C:2004:236, punkt 68 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 144 Järelikult tuleb kolmas ja viies väide osaliselt tulemusetuse ja osaliselt põhjendamatuse tõttu rahuldamata jätta.

Hagi Üldkohtus

- 145 Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 61 esimese lõigu kohaselt tühistab Euroopa Kohus Üldkohtu otsuse, kui apellatsioonkaebus on põhjendatud. Ta võib ise teha asja suhtes lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium lubab, või suunata asja tagasi Üldkohtusse otsustamiseks.
- 146 Kuivõrd kõnealusel juhtumil rahuldati kohtuasjas C-447/17 P esitatud apellatsioonkaebus ja tühistati vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni punkt 1, siis on Euroopa Kohus seisukohal, et tuleb teha lõplik otsus Guardian Europe'i esitatud kahjuhüvitisnõude üle osas, milles sellega palutakse hüvitada kahju, mis tekkis pangagarantii kulude tõttu, mida tasuti lahendi tegemise mõistliku aja ületamise tõttu kohtuasjas T-82/08.
- 147 Selle kohta tuleb märkida, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale on ELTL artikli 340 teise lõigu tähenduses liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise eeldus see, et samal ajal on täidetud teatavad tingimused: liidu institutsioonile etteheidetava tegevuse õigusvastasus, kahju tegelik tekkimine ja põhjuslik seos institutsiooni tegevuse ja viidatud kahju vahel (20. septembri 2016. aasta kohtuotsus Ledra Advertising jt *vs.* komisjon ja EKP, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, punkt 64 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 148 Nagu Euroopa Kohus on juba otsustanud, tuleb hagi juhul, kui üks neist tingimustest ei ole täidetud, tervikuna rahuldamata jätta, ilma et oleks tarvis analüüsida muid liidu lepinguvälise vastutuse tingimusi (14. oktoobri 1999. aasta kohtuotsus Atlanta *vs.* Euroopa ühendus, C-104/97 P, EU:C:1999:498, punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika). Lisaks ei ole liidu kohus kohustatud neid tingimusi analüüsima kindlaksmääratud järjekorras (18. märtsi 2010. aasta kohtuotsus Trubowest Handel ja Makarov *vs.* nõukogu ja komisjon, C-419/08 P, EU:C:2010:147, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 149 Põhjustel, mis on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktides 32–41, tuleb Guardian Europe'i poolt Üldkohtule lahendamiseks esitatud kahjuhüvitisnõue jätta rahuldamata osas, milles sellega soovitakse saada 936 000 euro suurust hüvitist varalise kahju eest, mis tekkis pangagarantii maksmisega seotud kuludest ajavahemikul, mil kohtuasjas T-82/08 ületati lahendi tegemise mõistlikku aega.

Kohtukulud

- 150 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõige 2 sätestab, et kui apellatsioonkaebus on põhjendatud ja Euroopa Kohus teeb ise kohtuasjas lõpliku otsuse, otsustab ta kohtukulude jaotamise.
- 151 Kodukorra artikli 138 lõike 1 kohaselt, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

- 152 Kuivõrd Euroopa Liit, keda esindavad Euroopa Liidu Kohus ja komisjon, on nõudnud kohtukulude väljamõistmist Guardian Europe'ilt ja viimane on kohtuvaidluse kaotanud nii kohtuasjas C-447/17 P esitatud apellatsioonkaebuse kui ka kohtuasjas C-479/17 P esitatud apellatsioonkaebuse osas, siis tuleb lisaks selle äriühingu kohtukulude tema enda kanda jätmisele mõista temalt välja kõik nii Euroopa Liidu Kohtu kui ka komisjoni esindatud Euroopa Liidu kohtukulud, mis tekkisid nii esimeses kohtuastmes kui ka nende kahe apellatsioonkaebuse raamistikus.
- 153 Kuivõrd Guardian Europe palus mõista kohtukulud välja Euroopa Liidult, keda esindab Euroopa Liidu Kohus, ja viimase poolt kohtuasjas C-479/17 P esitatud ainus nõue on rahuldamata jäetud, siis tuleb viimaselt lisaks tema enda kohtukuludele mõista välja kõik Guardian Europe'i poolt selle vastuapellatsioonkaebuse raames kantud kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. Tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 7. juuni 2017. aasta kohtuotsuse Guardian Europe vs. Euroopa Liit (T-673/15, EU:T:2017:377) resolutsiooni punkt 1.
2. Jätta rahuldamata Guardian Europe Särli esitatud apellatsioonkaebus kohtuasjas C-479/17 P.
3. Jätta rahuldamata vastuapellatsioonkaebus, mille esitas kohtuasjas C-479/17 P Euroopa Liit, keda esindas Euroopa Liidu Kohus.
4. Jätta rahuldamata Guardian Europe Särli esitatud kahjuhüvitisnõue osas, milles ta palub enda kasuks välja mõista 936 000 euro suuruse hüvitise väidetava varalise kahju eest, mis seisnes pangagarantii kulude tasumises aja jooksul, mis ületas lahendi tegemise mõistlikku aega kohtuasjas, milles tehti 27. septembri 2012. aasta kohtuotsus Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon (T-82/08, EU:T:2012:494).
5. Mõista Guardian Europe Särli lisaks tema enda kohtukuludele välja kõik kohtukulud, mida Euroopa Liit, keda esindasid Euroopa Liidu Kohus ja Euroopa Komisjon, kandis nii esimeses kohtuastmes kui ka kohtuasjades C-447/17 P ja C-479/17 P esitatud apellatsioonkaebuste menetlemise raames.
6. Mõista Euroopa Liidult, keda esindab Euroopa Liidu Kohus, lisaks tema enda kohtukuludele välja kõik kohtukulud, mida Guardian Europe Särli kandis kohtuasjas C-479/17 P esitatud vastuapellatsioonkaebuse menetlemise raames.

Allkirjad